

Inovace obsahu vzdělávání a tvorba školních vzdělávacích programů v SŠ

V uplynulém školním roce připravovaly všechny SŠ až na malé výjimky přechod na vlastní ŠVP. Specifickým rysem jsou především v segmentu SOV multioborové školy. To klade mimořádné nároky na ředitelku/ředitele škol a pedagogické týmy při tvorbě velkého počtu ŠVP a především jejich propojování a provázání mezi sebou. V optimalizačních záměrech na úrovni regionů je snaha spojovat do takových škol i gymnázia.

Tvorba ŠVP je ovlivněna i neujasněnou koncepcí ukončování studia u oborů s maturitní zkouškou, kdy po vydání RVP SV a v průběhu přípravy ŠVP bylo rozhodnuto o povinnosti nabízet dvě úrovně výstupů v rámci jednoho rámce. Navyšují se požadavky ve všeobecném vzdělání, prozatím však nejsou dořešeny problémy spojené s potřebou navýšení celkového počtu normovaných hodin týdně výuky včetně minimálního počtu povinného dělení hodin na skupiny v učebních plánech minimálně o 2 hodiny týdně tak, aby byl zároveň zachován profil absolventa v požadované kvalitě výstupu v odborném vzdělávání.

Souběh přípravy ŠVP se změnou podmínek přijímání žáků ke studiu byl pro management SŠ mimořádně obtížnou zkouškou a nadměrnou administrativní zátěží.

V přípravném období sledovala ČŠI inovace v obsahu vzdělávání, inovace metod a postupů ve výuce, podporu rozvoje informační gramotnosti a podporu výuky cizího jazyka. Zaměřila se především na výuku anglického jazyka. Podrobnější výsledky jsou uvedeny v části B.3.

Střední školy využívají platné učební dokumenty v 99,8 % SŠ. Pokusná ověření schválená MŠMT byla zjištěna ve 3,4 % SŠ. V 79,2 % využily školy pro úpravy a inovace učebních dokumentů přechodného ustanovení § 185 odst. 1 školského zákona. Nejčastější nedostatky byly shledány v dodržení hodinové dotace jednotlivých předmětů v ročníku (3,1 % SŠ) a v dodržování celkové hodinové dotace v ročníku (2,9 % SŠ). Potřebu inovace v souladu s národními strategickými inovacemi potvrdilo 66,9 % SŠ a potřebu úprav ve smyslu reformovaných zkoušek ukončování studia uvádí 54,4 % SŠ. Ve 23,4 % SŠ uvedlo vedení, že změn již nebylo třeba. Nastavení stávajících učebních dokumentů brání požadavkům inovací v 6,0 % navštívených škol. Úpravy v obsahu podle požadavků reformní MZ a ZZ byly vyvolány v 31,1 % SŠ.

Průběžné výsledky hodnocení připravovaných ŠVP ukazují některé problémy v praxi. ČŠI ve SŠ zjistila míru ochoty k inovacím a vytváření tvůrčího prostředí u 40,8 % ředitelek/ředitelů a 30,5 % učitelek/učitelů, tento ukazatel je ze všech segmentů nejnižší právě ve středních školách. Řada škol pokládá zpracování ŠVP za nutné „zlo“. Nepovažují přínosy za úměrné vynaloženému úsilí. Na rozdíl od ostatních oborů středního vzdělávání byly postoje k inovacím jak u ředitelek/ředitelů, tak u učitelek/učitelů pozitivnější ve víceletých gymnáziích.

Zpracované ŠVP jsou často velmi rozsáhlé a vzhledem k tomu méně přehledné a obsahově neprovázané, někdy nejsou v souladu s RVP SV.

Nejčastější nedostatky jsou v zařazení a realizaci průřezových témat, v učebních osnovách, v zabezpečení žáků se ŠVP (nerespektování klasifikace podle školského zákona), v hodnocení žáků (školy deklarují v ŠVP změnu cílů a prostředků vzdělávání, avšak hodnocení je stále zaměřeno převážně k obsahu učiva, tedy ke zvládnutí faktografie), oblasti vlastního hodnocení poměrně často nekorespondují s příslušnou vyhláškou (č. 15/2005 Sb., kterou se stanoví náležitosti dlouhodobých záměrů, výročních zpráv a vlastního hodnocení školy). Opomíjené jsou možnosti sebereflexe a sebehodnocení žáků.

Zahájením realizace ŠVP nedošlo k žádné skokové změně v kvalitě a způsobech výuky. Mnohé školy aplikovaly moderní vyučovací metody, formy a přístupy přispívající k efektivnímu rozvoji kompetencí žáků i při práci podle předchozích učebních dokumentů.